Kmetijske in rokodelske Novíce.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj **VI.** *V srédo 15. sušca 1848.* List **11.**

S. Magdalena na Gori.

(Povedka.)

Človeške v prah zdrobivši spone
Čez mejo zlobno Turk divjá,
Kristjanam mirnim vse naklone,
Kar mu peklenski v glavo dá;
S kervavim mečem Trojniga tají,
Preroka Mohameda le časti.

Trepet omami vse kristjane,
Zastonj se mu stavijo v brán,
Okòp je senca za Slovane,
Pogúm je Krajncov že hlapán;
Ozri se na planjave in vasí,
Kar Túrkam je ostalo, zdaj gorí. —

Ko se razlega prot' zatonu
Cerkven'ga zvona mili glas,
Serditi Turk, enak leónu,
»Gorjé« že zgovorí čez vás;
Ter rjove: Kdo kristjane varval bó,
Če z mečem švigal bom nad njih glavó!

»Sedlajte urno, jaki brati«,
Iz krivoverca ust doní,
»Mi Magdaleni bomo svati,
Hitimo k nji, hitimo vsí;
Ganiti nas ne sme Gorjánov vek,
Če vpijejo, de da pekel odjek.«

In človek, prah, ko to govoril,
Glej kako čudo se zgodí,
Še ni se Túrčin ušotoril,
Že bliska z neba in gromí;
Z oblakam cerkev Górsko skrije Bog,
Odreši srenjo sužnosti nadlog.

Sovražnike pa strah prešíne,
U beg spustijo se z Goré,
In ko dojahajo dolíne,
Oblak na kviško dvigne se. —
De Božja moč Goró rešila je,
Imé nje nemško opomni še zdaj. *)

Likar.

*) Čudenberg.

Turšica.

(Dalje.)

Kakošno turšico bomo za seme vzéli?

Turšice je več sort. Nektera je visoka, nektera nizka; nektera debela, nektera drobna; nektera ima belo, nektera pa rumeno, škarlatasto- ali rujavo rudeče, začernelo, pikasto, okroglo, plošnato, bodeče ali špicasto zernje; *) nektera ima okroglaste, nektera pa plošnate sterže; nektera je bolj zgôdna, nektera bolj pôzna.

Na Laškim in tudi po druzih deželah sadijo nekteri turšico, ki 14 dni poprej kakor navadna dozorí, ki sploh le 50 dni do dozorenja potrebuje in jo tedej zató činkvantin (činquantino) imenujejo. — V spodnjim Tiroljskim sadijo giallo pignolino, ki je nekako činkvantinu enaka. — Pri Zgornjim Jezeru (Laak superior) v Ameriki sadijo velikansko turšico (Riesenmais), **) ktera zraste 12 čevljev visoka in ki je posebno za gorke laške kraje pripravna. — Na Dolenskim, Hrovaškim in spodnjim Štajarskim sadijo večidel visočeji sorto s podolgatimi sterži. — Okoli Ribnice na Dolenskim sadijo rodovitno turšico, ki nima sicer tako dolzih steržev pa je zgodej zréla. ***) V Gotovljah (Gutendorf) blizo Celja sadijo turšico s posebno debelimi plošnatimi sterži, kakoršno so gosp. fajmošter Žitnik v Ljubljansko sadno razstavo na ogled poslali, in nam tudi nekaj steržev za poskušnjo dobrovoljno podarili.

Akoravno se skorej vsaka turšica v vsakim kraji dobro obnaša, če ji je le gnojna njiva v pripravni zemlji odločena, jo boš, dragi prijatel, vunder vselej nar bolj zadel, ako tako seme sadiš, ktero je iz taciga kraja, ki je v gorkoti tvojimu kraju enak. Sicer pa bi tudi za gornje krajnske kraje Ribniško zgôdnjo turšico svetovali; bolj toplim krajam bi pa tudi gosp. Žitnikovo bogato turšico priporočili.

Turšica za seme se mora pa sicer na popolnama zrelih sterži dobro posušiti. Zernje ne

*) Gospod fajmošter Kopač iz Beginj na Gorenskim so več tacih sort lani v Ljubljansko razstavo poslali.

**) Na vertu c. k. krajnske kmetijske družbe so sadili gosp. Dr. Struppi lani tako velikansko amerikansko turšico.

***) Rajnki gosp. Rudeš, vlastnik Ribniške grajšine, so v vélikim zboru krajnske kmetijske družbe v létu 1844 práv živo priporočevali zgodnjo Ribniško turšico in je veliko med zbrane ude za poskušnjo razdelili, ki jo vsi hvalijo.

Vredništvo.

smés poprej iz steržev izsmukati, kakor ravno pred sajenjem. Zernje za setev mora popolnama zrelo, čisto in zdravo biti, sicer se turšice snetljivec prime. Nar boljši zernje je v sredi sterža; zernje na obéh koncih je slabši za setev.

Kakošno njivo bomo za turšico zbrali?

Akoravno je turšica skorej z vsako zemljo zadovoljna, le s pretežko ilovko in mokrotno zemljo ne, ji vunder nar bolj služi taka zemlja, kamor je sploh navada pšenico sejati — pšeničiše — to je, mastna, globoka in rahla ilovka, malo s pešenko ali apnjenko zmešana.

Turšica pa se sicer tudi dobro obnaša na močni pešenki, se vé de dobro pognojeni, in je v bolj merzlih létih še v ilovnati pešenki rodovitniši, kakor v pešeni ilovki, kér se una od te poprej in hitreje razgreje, in storí, de turšica pred dozorí.

Turšica se zamore po vsih druzih sadežih saditi. Sploh jo kmetovavci radi po detelji ali ajdi sadijo; stare skušnje pa učijo, de se turšica tudi več lét zaporedama na eni njivi pràv dobro obnaša. Nobeno žito pa ne potrebuje toliko gnoja kot turšica; turšici ni nikoli preveč pognojeno, in bolj ko ji kmetovavec gnojí, več je bo pridelal. — Kdor tedej nima dovelj gnoja ali sicer rodovitne zemlje, naj raji turšico opustí. — Vsak gnoj ji je dober, posebno pa gnoj izpod serilnikov.

Po turšici se z velikim pridam pšenica seje.

Kako bomo njivo za turšico pripravili?

Tri rečí so turšici posebno potrebne: 1) de je njiva dobro zrahljana, 2) de se, kar koli je moč, vès plevél zatare, 3) de je njiva dobro pognojena.

Zatorej je potrebno, de se turšici namenjeno sterniše že poprejšnjo jesen globoko preorje in čez zimo v debeli brazdi ležati pustí, de jo srež dobro prevzame, razdrobí, zrahljá, in plevél pokončá. — Ako pa turšico na deteljše sadiš, ni treba de bi jo poprešnjo jesen preoral, kér na deteljišu se ni plevéla bati. Enkratno spomladanjsko oranje je na deteljišu dovelj. Na spomlad pa naj se zgodej dovelj gnoja na njivo navozi in v jeseni preorano sterniše še enkrat preôrje.

Kadaj je čas turšico sejati?

Kér se je bati, de bi spomladanjska zmerzlína turšici škodovala, se sme še le takrat saditi, ko se ni spomladanjskiga mraza več bati, in ta čas je v naših krajih večidel od svetiga Jurja do srede veliciga travna.

(Dalje sledí.)

Ni pràv ne, de otroci živino pasejo.

(Poleg nemškiga.)

(Konec.)

S to dušo in telo močno popačijočo nasledbo se združi še nagnjenje k jezi in terdoserčnosti. Otrôk, ki dušne lastnosti živine dovelj ne pozná, hoče, de bi ga ročno na vsako besedo in vselej ubogala. Ako ne gre po poti pràv tako, kakor bi bilo otroku po mislih, se mali prevzetnež serdí, jezí, kolne, pretepa živino z bičem, s palico ali ohleškam, jo s kamnjem zavrača, poja in goni in ravná ž njo terdoserčno, lahkomiselno, de bi odrevenil ga viditi živino tako neusmiljeno in brezvestno mučiti.

To pa ni še vse, kar izvira iz tega, de otroci živino pasejo. Tudi škodo je treba v misel vzeti, ktero živina na polji, v lastnini soseda, ali v srenjskih gojzdnih in občnih pašah napravi, kar se pogosto pripetí, in včasih tudi, brez de bi bili pastirji tega kriví, kjer živina njih moč preséže. Živino po volji staršev sito kar je moč iz paše prignati si otroci vsigdar prizadevajo, in ravno zató se marsikadaj zgodí, de mladi pastirci iz gole malopridnosti, dostikrat tudi povelje staršev spolniti, ki v to svetjejo, ki to storiti rekó in velé, sebi zročeno živino gonijo ali skoz polje po stranskih prepovedanih potih, kjer jo pusté, de se nasiti s pridelki soseda, ali pa jo ženejo v lés (gojzd), kjer mladike germovju in mladim drevesam prijeda v silno škodo gojzda, de se po takim celi déli posušé. Od tod pride, de otroci pozabijo besede natornih postav, besede svetiga pisma, ki veli: „Kar želiš, de bi se tebi ne zgodilo, ne stori tudi druzimu“; od tod tudi izvira, de si vso skerb za premoženje bližnjiga iz serca zbrišejo, de si že mladí zvijačin vse polno naberejo, s kterimi lože svoje hudobne dela dopernašajo in zgovarjajo; kar se pa še toliko nagliši zgodí po potuhi očetov, ki jo sinovam dajejo rekoč: Le ženite na sosedov travnik le, samo toliko se varujte, de vas kdo ne zaleze.

Zastonj je tedej upati, de bi se kej prida zredilo iz otroka, ki takó zgodej miloserčnost do živine zgubí, jo lahkomiselno muči, jo kolne in se rotí nad njo, ki se, priča negnjusnih del, le predostikrat v enake dela zapeljati da. Gonja živine na pašo je vzrok, de otrok, kér mora živino pasti in zavolj tega v šolo ne hodi, zad ostane v vsih potrebnih vednostih; de nazadnje celó misli: nar veči zveličanje je, ako ima človek obilno posvetnih rečí.

De se šola ob času žetve končá, in ne pričnè popred, de je delo na polji do maliga dognano, — ali ni to dovelj odloga, de otroci lahko staršem pomagajo in sí tudi odpočijejo? Ne vém tedej, zakaj de nekteri deželski učitelji otrokam celó iz šole ostati pripusté, de krave pasejo? Kratko nikar ni pràv tako ravnanje!

Ni pràv ne po nikakoršni ceni, dragi kmetje! de vaši otroci živino na pašo gonijo. De bi vam pa živina poléti v hlevu ne stala *), dajte jo čedniku izročiti, ali pa si pastirja najemite enaciga kravam, ovcam, gosam ali prešičem, ki vam tudi vaše vole, ktere rabite za vožnjo in druge dela, ki niso, de bi se čedniku izročiti dali, na pašo goni. Pràv bi bilo tedaj, de bi vsaka vas svojiga čednika imela; tudi bi bilo vošiti, de bi deželska gosposka prepovedala pašo vsim otrokam. —

Pa ne ravno samo zató otroci, kér pasejo, ampak tudi zató, kér kmet bližnje živinske somnje večidel vsaki teden obiskuje, in s sinam vred po pol dneva v kerčmí sedí, de bi se dete pred navadilo barantati in kupčevati z živino, kér posluša prodaj in kupčijo, tolikrat iz šole ostajajo in takó zlo potrebni poduk v nemar pušajo.

Kmet na Tominskim.

Dobroserčni Slovenec rad vpraša, kakó se sèmterstje svojim bratam godí, in ga veselí, od njih kaj slišati. Od tak miliga serca svojih rojakov prepričan, mislim, de jim bo ljubo, od našiga kmeta na Tominskim, kteri je drugim skorej le po imenu znan in pervi mejak Gorencov, kaj maliga zvediti.

Nekadaj — tako govoré sivoglavni starčki — je bil Tominski kmet gospod v primeri sedanjimu, poln denarjev, poln blaga. Zdaj pa se mu druga godí; časi so se spreobernili in našiga kmeta v mnoge težave in stiske pogreznili. Vzroki te žalostne spremembe so pa tíle:

Pervi je, de kmetijstvo s splošnjim pomnoženjem ljudí po Tominskim ne raste. Ne pravim sicer, de naši hribi svojih sedanjih prebivavcov niso v stanu rediti; tudi ne tajím, de Tominski griči bi ne zamogli še pol

*) Reja goveje živine v hlevih prinese kmetovavcam toliko dobička, de je po Nemškim že skorej povsod vpeljana. V Novícah se je ta reč že večkrat opomnila.

polovice od sedanjih stanovavcov s potrebnjim živežem preskerbeti; ampak le samo terdim, de naši kmetje bi mogli svoje polje z veči modrostjo obdelovati, ako nočejo kmalo lakote terpeti. Oní bi se mogli tistih koristnih ukov poslužiti, ktere jih zvedeni možjé v pridnim in umnim obdelovanji polja učijo; pa naši kmetje so tako čudni, de svojoglavno vse novine zaničujejo, se terdo starih šeg deržé, in kdor jih kaj koristniga učí, se mu posmehujejo in druziga ne storé, kakor de stare čase hvalijo in zoper sedanje tožijo. Tudi je po Tominskim še dovolj neobdelaniga sveta, in lahko bi jo spričal, de ga še tretji del zapušeniga leží. K čemu tedej lepe dolíne sèmtertje v nemar pušati, po kterih bi lahko dobro sadje cvetelo in žlahno senó rastlo? K čemu so živini tisti sončni zavodi, po kterih pod brinjem le nepično resje rumení? — Sej bi se lahko tamkaj detelja kosila in tudi pšenica žela. Ako bi naši kmetje slehernimu svoj kos pašine v last odločili — kar so vender po nekterih vaséh že storili — bi zamogel vsak lepši prostor svojiga déla v njive in travnike spreoberniti; bi si zamogel več klaje pridobiti in paše bi še vender imel zadosti; tudi bi bil v stanu si lepih gojzdov zarediti, iz kterih bi se dal enkrat marsikter goldinar zaslužiti.

Drugi vzrok stiske našiga kmeta so mnogoteri nepotrebni potroški, ktere si razun drugih on sam naloží. In med te štejem pervič: prevelike jutrine ali dote, ki jih naš kmet svojim sinam in hčeram obljubi. On ne pomisli, de druga je obetati, druga pa plačati. Rado se godí, de, ko se zet v danih obljubah goljufaniga vidi, kmalo začnè s svojo ženo prepír; ta prepír se potem med tastam in zetam v družinsko sovražtvo zredí, in se zadnjič v nesrečno pravdo zlije, h kteri je Tominski kmet po natori že nagnjen. Taka pravda vgasne večidel še le čez deset lét, kadar sta se že obadva dobro bokala privadila, in si veliko dolgá na glavo naložila. — Med take svojovoljne davke drugič štejem tiste denarje, ktere Tominski kmet boginji Sreči v tempeljnu lotríje daruje. Žalostno je, kakošna norost do igre v lotríje se je našiga kmeta polastila! Veselí ga domá brez zabele in solí jedí vživati, samo de zaupljivo pričakuje od perviga igranja svojo zaželjeno številko, in če ničla pride — že iše svoj zaup drugikrat, tretjikrat i. t. d. In tako se godí, de stava stavi roko podaja, in kmetu hišni vogel spodmika.

Tretji vzrok stiske našiga kmeta so nasiljene potrebe, od kterih njegovi predniki niso nič vedili. Te obstojé v obleki kupljeni, in v pijači nepotrebni. Nekadaj so si tominski kmetje obleko domá pridelovali; ovca jim je dala terdno sukno za pruštof; po njivah jim je rastlo predivo za platno; zdej pa se našim gorjanam po štiri goldinarje kupljeno sukno še preborno zdi, in pavolnate srajce jim po germih robida vsak dan iz pleč terga. Posebno ženski spol noče od domačih oblačil celó nič več slišati, ampak se le nad pošterkanimi in zabavdanimi kupljenimi pajčevnami raduje. Če sedanjiga Tominskiga kmeta z nekdanjim primeriš, se razločik tak kaže, de je vprašati treba, ali je sedanji nekdanjiga resnično vnuk. — Pa to ni še zadosti. Tudi za pijačo naši kmetje dovelj denarja zaveržejo, in sicer za žganje, kmetice pa so začele kavo si špogati. Pozabíle so stariga prigovora: „Kjer pri kmetu kava po kuhnji diší, streha gorí.“ Za take pijače, ktere so naši očaki komej po imenu poznali, kolikanj pinj masla gré iz hiše?!

Četerti vzrok siromaštva našiga kmeta je pomanjkanje lepih pot ali vsaj voznih cestá po Tominskim. Ni ga nobeniga kantona, kar jih poznam, tako slabo postreženiga s poti, kakor je ravno naš Tominski. Iz Tomina v Cirknje, ki ste pervi vasi našiga kantona, in med kterima skorej vès drugi Tominski svet leží, se komej in z veliko nevarnostjo prazen vozič pripelje. Zatorej se godí, de naš kmet svoje pridelke težko na prodaj spravi, in jih le dober kup mora prodajati, kér večidel po poti poškodovani na terg pridejo, kar se posebno s sadjem godí. Kar pa naš kmet sam na tergu kupi, le z veliko silo in pol slabši domú privleče. Zraven tega se po tacih gerdih klancih tudi živina neizrečeno terpinči, de večkrat ob življenje pride, kar marsiktera skušnja učí.

Peti vzrok stiske Tominskiga kmeta bi se lahko tudi imenovale slabe létine, ki so poredama bile; — ali slabih létin odvérniti ne stojí v môči človéka, torej podam le perve štiri dragim Tomincam v premišljevanje, s serčnim vošílam, de bi se popravilo, odvernilo in zatèrlo, kar koli se da odverniti, popraviti, ali zatréti.

F. J. Cafov.

Zahvala Novícam za zelno stiskavnico.

Naše ženíce na Krasu kakor na Teržaškim ne morejo dovelj prehvaliti zelne stiskavnice, izrisane v 47. listu IV. tečaja Novíc, ktera jim je odvzela težavno prekladanje kamnja per zelnih kadéh, kjer so do zdej toliko terpéle; zato pa tudi pravijo: Bog mu daj dobro, ki jo je znajdel, to je vender veliko polajšanje! — Ta znajdba se je razširila po Teržaškim in po Krasu; v Terstu dela imenovane stiskavnice (preše) Janez Majnič v Doganskih ulicah, blizo rudečiga mosta, ktere práv dobro služijo, in se lahko vidijo v Barkoli v farovžu, kakor tudi pri J. M. Pertotu v hiši 36; tudi na Krasu pri Mihatu Rebcu, v Berstovici v Povirski fari pod Sesanskim kantonam. Takošne stiskavnice izdeljuje tudi Matevž Stebel v malim Repniku v Sesanskim kantonu, in sicer dober kup: po 2, 3 ali 4 gold. z vsim okovanjem vred.

Ta stiskavnica pa ni le samo, zelno kislino ohraniti, vse hvale vredna, temuč je tudi stiskati vinske tropíne, práv koristna in pripravna, posebno pri ubogih kmetih po Istríi, na Teržaškim, po Krasu, na Goriškim in povsod, kjer se vino prideljuje. Bolj ubožni kmetje, ki imajo nizke hrane ali kleti, v kterih večidel vse svoje pridelke spravljajo, povžijejo tudi do bendíme (tergatve) svojo kislino in napravijo takošne shrambe za vino; taki bi si tudi zelno stiskavnico za vinske tropíne stiskati z velikim pridam napravili. Kér je po več krajih navada, de grozdje z nogami v čudrah, v badnjih ali kadéh mestijo; in kér je veliko tacih, ki nespametno z vinam ravnajo, kakor v Istríi, de ga pustíjo toliko časa s tropínami, de jim zagorí, de se zgorej tropíne posušijo, in se vse skupej spridi, de po tem zgorej suhe tropíne poberó, in jih proč veržejo, iz mokrih pa žonto, škavec ali vin piccolo napravljajo, si s takim ravnanjem še veči škodo naključijo, kér jo včasi tudi med vino blodijo in takó vse skupej pokazijo, de pobloniga vina prodati ne morejo, akoravno ga vinokupcam s sledečimi besedami ponujajo: „Ma la sa, qua non čè miga aqua dentro“ to je: tukej ni vode vmes. Kupec pa si misli: Ecco fabula in lupo, to je: kdor se izgovarja, brez de bi tožen bil, se sam toži, de je kriv.

(Konec sledí.)

Obertniška družba.

V obertniško družbo sta vnovič pristopila:

Gosp. P. Ildefonz Šmidt, kapitulár reda benediktinarskiga v Kremsminstru in sadaj kaplan v Eberstalcelju v zgornjim Estrajhu — rojen Krajnc in iskren rodoljub.

Gospod Rebic Jernej, c. k. fajmošter podfare v Barkoli na Teržaškim, neutrudljiv podpornik vsih občnokoristnih napráv.

Dopis iz Kolovrata.

V Kolovratu je nekdanjim kmetovavcam mogla sadjoreja zlo pri sercu biti. Oni so svojim mlajšim kaj

boljšiga zapustili, kakor okrogli denar, ki rad spodletí, dovelj žlahtniga drevja, ki gotovo bogastvo rodí. — Zdej tukajšnji kmetovavci sadja prodajajo vsako rodovitno léto okoli 200 goldinarjev, nekteri še čez; za domačo rabo si ga pa tudi dovelj prihranijo. Zato so Kolovraški kmetovavci tudi sploh bogati ljudjé. — Pretečeno jesen, ko je lepiga sadja toliko po vsih vertih ležalo, pride nek kmetovavec h gospod-fajmoštru, de naj pridejo z vozam po hruške in jabelka, in ko ga vprašajo, koliko bo imeti hotel za to sadje, odgovorí blagi kmet: Eno s. mašo bojo brali za moje sprednike, ki so mi toliko drevja nasadili. — Marsikrat, ko k bolnikam grém in z žalostjo vertno drevje nikoli obrezano, z debelim maham obrašeno, z gosenčnimi zalegami opleteno ogledujem, in nikjer nič mladiga drevja ne vidim, vprašam kmete: ali bojo tudi vas vaši mlajši kdaj v grobu blagoslovili? i. t. d. — O de bi kmetovavcam povsod ljube Novíce vender v serce segle, ki sadjorejo, to še ne dovelj spoznano bogastvo, toliko priporočujejo! Ali kaj — tukajšnji kmetovavci brati ne umejo. Bog blagoslovi naše terdno zaupanje, de bo naša šolska mladost o veliki nôči že lepo brati, in Novice prebirati začela! Potem bom precej, ljube Novíce! z 6. tečajem šolarčke sam oskerbel, de vas bojo poznali, in z veseljem prebirali. Tako vam bo drugo léto marsikter šolar te fare gotovo sam roko podal. A. J.

Vesel dan v Javorji na Dolenskim.

Predposlednjo pustno nedeljo (27. svečana) je v Javorji na Dolenskim med Šent-Vidam in Šmartnam Miklavž Lamberger po domače Dulahar iz Cerovca, spomín 52. léta svojiga zakona z Mico Gregorčičevo (s svojo tretjo ženo) prav praznično obhajal. Ganljivo je bilo viditi blizo 90 lét stariga moža s svojo 80 lét staro ženíco pri pervi maši sv. obhajílo še enkrat v cerkvi prejeti, kér popred že 2 léti ni mogel v cerkev priti, — ob desetih pa, ko so gosp. Artel, kaplan iz Šent-Vida službo Božjo imeli, sta starčka 52létni spomín svojiga zakona slovesno obhajala v sredi imenitnih svatov, namreč gosp. J. Deva, c. k. kantonskiga sodnika, in njegove gospé, — gosp. Fr. Ivanca, gruntniga gospoda, in njegove gospé, in pa Wagenspergovih gospodičin iz bližnje grajšine. Gosp. Ivanc, ki so že poprej velik dobrotnik Dulharju bili in ki so tudi to veselico sprožili, so bili hišni oče (starašina, njih gospá pa hišna mati. Prav židane volje smo bili! — Dulhar živí s svojo ženo v revnim stanu, in solzé hvaležnosti sim ga vidil prelivati za prejete dobrote, ktere so mu tudi oskerbniki revnih v stari Šent-Vidški fari pretečeno léto delili, kér Javorje nima ne nar manjšiga prihodka za reveže. — De bi pač stare fare povsod na novo napravljene lokalije se tudi v tem milostljivo ozirale! De bi se še kak dobrotnik najdel, kakor je bil rajnki kupec Dežman, ki je obilno milošnje po deželi razdelil! A. R.

Drugo gostovanje s konjskim mesam v Ljubljani.

Pustni pondeljk zvečér je bila v neki gostivnici v Ljubljani druga pojedina konjskiga mesa, h kteri smo bili tudi mi povabljeni. Lep kosic mesa je bil, ki smo ga zopet iz Šošperka dobili po 5 krajc. funt z vožnino vred. Pred našimi očmí je na mizi gostivnice nek gospod, mojster kuharske umetnosti, meso na drobne kosce zrezal in ga dobro osolil. Potem je podkuril z vinskim cvetam pod plehasto pokrito posodo, v kteri je po primeri mesa pervič špêha razstopil, v špêhu je čebulo zaruménil, in potem s turškim pôpram vred meso v posodo djal in jo s pokrovam pokril. Ni četertinka ure minula, in že se je začélo v posodi meso čmariti, de je bilo veselje slišati. Zdej je naš mojster pokrov odkril in meso še enkrat dobro pomešal, ktero je bilo čez pol ure gotovo. Obilno dobriga soka se je iz mesa izcverlo, kterimu je zvrétiga (zaroštaniga) krompirja pridjal in potem z mesam vred v skledi zbranim gostam na mizo postavil. Sto goldinarjev stavimo na en krajcar — de ni nihče v stanu takó napravljeniga konjskiga mesa od govejiga (Golasch-Fleisch) razločiti! Tudi v podobi prašól (Rostbraten) smo ga pokusili — in zopet sto goldinarjev stavimo na en krajcar, de tudi tako napravljeniga konjskiga mesa bi ne bil nihče od govejiga razločil. Tako dobro je. — Pri ti priliki smo se pač vživo spomnili: kolikanj praznih in krivih misel je še na svetu, ktere le samo skušnja razjasniti in pregnati zamore! Taka je bila tudi s konjskim mesam, kteriga so ljudjé dosihmal zaničevali, brez de bi môgli kaj druziga odgovoriti, kakor: de ga njih očetje niso jedli.

Čujte, čujte, kaj žganje dela!

Mlada ženka se je undan, iz Marburga gredé, žganjice napíla, kér ji je, kakor je rêkla, vince predrago; — domú pridši vsa omotena obleží ter se več ne prebudí! Zapustila je možá mladiga in več otročičev — in pred časam je mogla v požertnosti umreti. — Čujte, čujte, kaj žganje dela! O. C.

Zahvala.

Visokočastiti, in zlo dobrotljivi Gospod! Práv lepo se Vam zahvalimo vsi, učenci in učenke, de ste nam poslali bukvic s tolikanj lepimi nauki, pa še s podobami ozaljšanih, ki se jim pravi: „Terpinčenje žival.“ Trije in petdeset nas je že dobilo te bukvice, vsim drugim pa so obljubljene, de bodo le še nikoliko bolje znali brati. Vidili smo ravno undan, kako neusmiljeno je nekdo s teletam delal, ki ga je gnal; zlo se nam je živálica smilila, in precej smo se spomnili, kako se je unima neusmiljenežima nekdaj vtépalo, ki sta s teleti, ki sta jih peljala, gerdo ravnala, kakor je v Vaših bukvicah pisano in zrisano. Za to pa Vam, Ljubljanski dobri Gospod! obljubimo, vsi učenci in učenke, de bomo z živino vselej lepó ravnali, pa tudi druge bomo od terpinčenja odvračevali. Priložnosti bomo k temu dovelj imeli, zakaj nič ne mara, de jih bo več zmed nas voznačev, kakor so naši očetje, in tù bomo pokazali, de smo se iz Vaših lepih bukvic res kej dobriga naučili. Bog Vas blagoslovi za lepi dar! Horjulski šolarji. *)

*) Tudi v Horjulu sta napravila lani gosp. fajmošter in gosp. kaplan šolo. Gosp. kaplan so sami učitelj v ti šoli, ktero Horjulska mladost z velikim veseljem obiskuje, zatorej smo ji v dar njene pridnosti poslali bukvice zoper terpinčenje žival. Bog živi take gospode, ki — brez dolgočasnih ovinkov — po deželi šole napravljajo: Vredništvo.

Današnjimu listu je pridjana 2. pôla „Zlate Vasi.“

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	11. Sušca.		6. Sušca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	22	2	22
1 » » banaške	2	29	2	23
1 » Turšíce	1	33	1	48
1 » Soršice	—	—	1	54
1 » Rèží	1	48	1	50
1 » Ječmena	1	36	1	36
1 » Prosa	1	47	1	50
1 » Ajde	1	32	1	28
1 » Ovsa	—	57	—	54

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*